

[Pia Kjærsgaard]

Forslag til lov om afholdelse af vejledende folkeafstemning om Danmarks udlændingepolitik.
(Lovforslag nr. L 253).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Kai Dige Bach (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om statslige selskaber.
(Lovforslag nr. L 257).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Tommy Dinesen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedrede opsigelsesvarsler ved funktionærers arbejdsskader.

(Beslutningsforslag nr. B 83).

Jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Rahbæk Møller (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om EF-harmonisering af konkurrencelovgivningen.

(Beslutningsforslag nr. B 84).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Kirsten Jacobsen (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om beskyttelse af de danske kyster.

(Beslutningsforslag nr. B 85).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Tommy Dinesen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig hermed at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om en undersøgelse af alternative faste forbindelser under Øresund og de trafikale tilslutningsmuligheder i Københavnsområdet.

(Beslutningsforslag nr. B 86).

Idet jeg henviser til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget, anbefaler jeg det til Tingets velvillige behandling.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 23/3 93 om dansk eksport i 1992.

(Redegørelse nr. R 15).

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Eksperten var drivkraften i dansk økonomi i 1992

Danske eksportvirksomheder var også i 1992 i stand til at yde det væsentligste bidrag til væksten i dansk økonomi. Den samlede vækst i vareeksporten var i 1992 målt i kr. på 3,9 pct. mod 5,6 pct. i 1991. De gode resultater blev opnået på trods af et faldende efterspørgselsniveau på de danske hovedmarkeder.

Væksten i eksporten skyldes hovedsageligt, at danske virksomheder har været i stand til at erobre markedsandele på langt de fleste af vore hovedmarkeder. Således har danske eksportører øget markedsandelen på 8 ud af vore 10 største eksportmarkeder i 1992.

På Danmarks største eksportmarked, Tyskland, der aftager næsten 1/4 af den samlede eksport, har danske eksportører øget deres markedsandel med omkring 10 pct.

Den fortsat positive udvikling i eksporten i 1992 resulterede i, at betalingsbalancen viste et rekordstort overskud på 27,4 mia. DKK. Overskuddet skyldtes således på den ene side en fortsat stabil stigning i indtægterne for vareeksporten på knap 4 pct. målt i løbende priser i forhold til 1991, mens importudgifterne på den anden side set var uændret, primært som følge af et fald i den indenlandske efterspørgsel.

I slutningen af 1992 var væksten i dansk eksport imidlertid vigende i takt med, at danske eksportører nu blev konfronteret med en række problemer.

Vore store nærmarkeder Tyskland, Sverige, Storbritannien og andre europæiske lande blev i stigende grad præget af lav økonomisk vækst med et faldende efterspørgselsniveau. Progno-

[Udenrigsministeren]

serne forudså et økonomisk opsving, men tidspunktet herfor er blevet skudt stadig længere ud i fremtiden.

Der er en række årsager til, at det europæiske marked blev præget af et lavere efterspørgselsniveau i løbet af 1992. Omkostningerne ved den tyske enhed viste sig større end forudset og resulterede i et højere tysk renteniveau, der også smittede af på renten i andre lande, hvis valutaer var knyttet til EMS. Virkningen var dels et lavere forbrugs- og investeringsniveau i Tyskland og i andre europæiske lande, dels at de europæiske virksomheder blev påført omkostninger, der svækkede deres konkurrenceevne over for ikkeeuropæiske producenter.

Den store gældsætning i slutningen af 80'erne, såvel i den private som i den offentlige sektor, gav anledning til forsigtighed i bankernes udlånspolitik, og der var snævre grænser for de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der kunne foretages for offentlige midler.

Disse lavere væksttal medførte, at danske eksportører i løbet af 1992 fik stadig vanskeligere afsætningsmuligheder på de europæiske nærmarkeder.

Hertil kom uroen på valutamarkedene, som resulterede i, at valutaer på flere af de danske hovedmarkeder blev devalueret. Dette indebærer, at danske virksomheder fik forringede konkurrencevilkår på de nordiske markeder, i Storbritannien og på andre europæiske markeder.

Også den danske rente blev højere på grund af de urolige valutaforhold. Den forudsigelighed og sikkerhed, som det stabile EMS-samarbejde tidligere havde givet danske eksportører, var nu forsvundet og erstattet af øget usikkerhed, højere renteniveau og faldende konkurrenceevne.

Den uafklarede situation omkring Danmarks EF-medlemskab efter folkeafstemningen den 2. juni 1992 førte til usikkerhed med hensyn til, hvilke markedsvilkår danske eksportører i fremtiden kan arbejde under.

En lang periode ind i 1993 vil danske eksportører fortsat stå over for en række af de ovennævnte problemer. Det kan derfor ikke forventes, at de seneste års høje vækstrater for dansk eksport kan videreføres. Det må antages, at dansk vareeksport i 1993 vil opleve et lille fald i forhold til 1992, og man må derfor

forudse tab af markedsandele på visse markeder.

Der er imidlertid også visse lyspunkter. Den amerikanske økonomi begyndte at vise markante vækststigninger i slutningen af 1992. Alt tyder på, at USA, der tegner sig for 25 pct. af verdens bruttonationalprodukt og er den største importør, kan yde et positivt bidrag til væksten i verdensøkonomien i 1993 og såvel direkte som indirekte skabe nye afsætningsmuligheder for dansk eksport. Hertil kommer, at en række asiatiske, mellemøstlige og latinamerikanske markeder også er præget af betydelige økonomiske opsving, der giver gode eksportmuligheder.

I det kommende år er det af stor betydning for dansk eksport, at vor konkurrenceevne styrkes ved en pris- og lønudvikling, der ikke overstiger vore konkurrenters. Der må sikres ro på valutamarkedene, således at der skabes øget sikkerhed for eksportvilkårene og et lavere renteniveau. Endelig er det afgørende for danske eksportvirksomheder, at Danmarks fulde EF-medlemskab sikres ved folkeafstemningen den 18. maj.

EF-markedet er vitalt for danske eksportører

Adgang til et frit og åbent europæisk marked er af vital betydning for danske eksportvirksomheder. En stadig større del af Danmarks eksport går til EF-området, nu næsten 55 pct.

Gennemførelsen af EF's indre marked har allerede givet en lang række fordele for danske eksportører, og med en fuld implementering i de nærmeste år af alle EF-beslutningerne vil yderligere handelshindringer blive fjernet. Udenlandske investeringer i Danmark og det stigende behov for internationalt virksomheds-samarbejde og underleverandøraftaler mellem danske og andre europæiske firmaer forudsætter, at Danmark fuldt og helt er med i EF-samarbejdet.

Det danske nej til Maastricht-traktaten skabte usikkerhed om vort fremtidige tilhørsforhold. Det medvirkede til et højere dansk renteniveau, end vi ellers kunne have forventet. Og det gjorde også mange danske og udenlandske virksomheder tilbageholdende med nye investeringer i Danmark. Denne afventende situation har allerede kostet danske arbejdspladser.

[Udenrigsministeren]

For de danske eksporterhverv ville en dansk marginalisering i forhold til det europæiske samarbejdes hovedstrøm have betydelige negative konsekvenser. Der er inden for EF som supplement til gennemførelsen af det indre marked nu forudset beslutninger om en lang række vækst- og investeringsfremmende foranstaltninger. Disse foranstaltninger vil også gavne danske eksportvirksomheder. Hertil kommer, at en fast forankring i det europæiske valutariske samarbejde er den bedste garanti for en stabil kronekurs.

GATT

Et snarligt positivt og afbalanceret resultat af handelsforhandlingerne inden for GATT (Uruguay-runden) vil have fordele for store dele af de danske eksporterhverv. Handelsbarrierer vil blive reduceret, og den globale vækst og samhandel vil få et tiltrængt løft. Udenrigsministeriet har i 1992 sammen med andre ministerier aktivt arbejdet for at nå et sådant resultat, og under det danske EF-formandskab vil dette område have høj prioritet.

Nyt stort overskud på betalingsbalancen

Kombinationen af fortsat stor eksportstigning og afdæmpet importvækst resulterede i et rekordstort overskud på betalingsbalancens løbende poster i 1992.

De seneste års betydelige danske betalingsbalanceoverskud har ført til en nedbringelse af Danmarks udlandsgæld, og der er skabt

grundlag for, at regeringen nu kan gennemføre en række beskæftigelsesfremmende aktiviteter. Regeringen har således ved sin tiltræden bebudet en række initiativer omfattende bl.a. fremskyndelse af offentlige investeringer og øget forskningsindsats inden for områder som miljø, energi og transport.

Det er vigtigt, at der i en periode med stigende vanskeligheder for dansk eksport sikres gode arbejdsforhold for de eksporterende danske virksomheder, og at disse fuldt ud søger at udnytte de eksportmuligheder, der byder sig inden for nye interessante eksportmarkeder og inden for nye produktområder.

Et bidrag hertil er en aktiv og koordineret eksportfremmepolitik, der sikrer virksomhederne hurtig adgang til præcise oplysninger om markedsændringerne, teknologiu udvikling, virksomhedssamarbejde, eksportfinansiering og den økonomisk/politiske udvikling i udlandet. Udenrigstjenesten har derfor intensiveret indsamling og formidling af information til erhvervslivet.

Resultaterne af dansk eksport i 1992

Den væsentligste grund til den stærke stigning i dansk eksport i 1992 var de betydelige markedsandele, som danske eksportører var i stand til at vinde. Den samlede fremgang i den danske eksportandel var på 2,6 pct., men der var store variationer på de forskellige hovedmarkeder, således som det fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 1. Markedsandel på Danmarks 10 største eksportmarkeder i 1990-1992

Procent	Andel af samlet eksp. til OECD 1991	Markedsandel 1990	Markedsandel 1991	Markedsandel 1991	Markedsandel Ændr. 1992	1991-1992 %
Tyskland	25,89	2,49	2,61	2,53 ¹⁾	2,79 ¹⁾	10,35
Sverige	13,27	8,65	8,87	8,92 ²⁾	8,92 ²⁾	-
Storbritannien	11,86	2,14	2,24	2,23 ¹⁾	2,27 ¹⁾	1,85
Frankrig	6,76	1,09	1,15	1,15 ³⁾	1,17 ³⁾	1,60
Norge	6,41	8,02	8,54	8,57 ³⁾	8,68 ³⁾	1,27
Italien	5,61	1,31	1,29	1,27 ²⁾	1,28 ²⁾	0,20
Holland	5,49	1,45	1,47	1,48 ¹⁾	1,56 ¹⁾	4,95
USA	5,43	0,57	0,58	0,58 ¹⁾	0,54 ¹⁾	-5,76
Japan	4,23	0,95	1,12	1,13 ¹⁾	1,30 ¹⁾	14,45
Belgien	2,48	0,70	0,74	0,65 ¹⁾	0,78 ²⁾	19,22
OECD	86,56	1,55	1,60	1,55 ⁴⁾	1,64 ⁴⁾	5,62

¹⁾ De første 10 måneder.²⁾ De første 9 måneder.³⁾ De første 11 måneder.⁴⁾ De første 8 måneder.

[Udenrigsministeren]

Sammensætning af den danske eksport

Den samlede danske vareeksport var i 1992 på 238,7 mia. DKK, en stigning på 3,9 pct. målt i forhold til 1991. Eksporten af industriprodukter udgør fortsat langt den største del af den samlede danske eksport. Den var i 1992 på 167 mia. DKK (ekskl. skibe) eller 4,6 pct. over 1991-niveauet.

Eksporten af tjenesteydelser har i løbet af de senere år bidraget med en stadig større del af valutaindtægterne på betalingsbalancen. Tjenesteydelser består i det væsentligste af 3 poster: søtransport, turistindtægter og salg af øvrige tjenesteydelser. Nettofragtindtægterne var 1992 på ca. 1,5 mia. DKK, et fald i forhold til de næsten 2,5 mia. DKK, som posten udgjorde i 1991. Årsagen hertil er primært faldende internationale fragtrater, hvortil kommer en ugunstig udvikling i dollarkursen.

Indtægterne på turisterhverv har udviklet sig fra et underskud på turistbalancen på 5 mia. DKK i 1988 til stort set balance de sidste to år.

Den sidste og meget interessante gruppe af tjenesteydelser omfatter serviceydelser som f.eks. rådgivende ingeniør- og arkitektvirksomhed, databehandlingsvirksomhed og andre serviceydelser samt provisioner og licensbetalinger. Det er en sektor, der er i eksplosiv vækst.

Der er således tale om en meget kraftig stigning i eksporten fra 1988 til 1991, og i første halvår af 1992 viser sektoren en eksportstigning på hele 9 pct. Indtægterne i 1992 er nu på over 36 mia. DKK eller meget tæt på værdien af den samlede danske landbrugseksport.

Medens der er betydelig stabilitet med hensyn til eksportens fordeling på andre sektorer, har vi her et område, hvor tallene vidner om store vækstpoterentialer for de danske eksport-erhverv.

Landbrugssektoren, der fortsat har en betydelig valutaskabende effekt med en samlet eksport i 1992 på 40,4 mia. DKK inklusive eksportrestitution på godt 4 mia. DKK, kan derimod kun vise en vækst på knap 0,3 pct. Stigningen er især opnået som følge af øget afsætning af animalske landbrugsprodukter, især svinekød, hvorimod der har været fald i eksporten af de vegetabiliske varer samt mælke- og kødkonserver. Trods en betydelig effektivitetsfremgang i erhvervet og dygtig markedsføring må der også for årene fremover desværre forudses begrænsede eksportstigninger for landbrugsvarer, primært som følge af omlægningen af EF's landbrugspolitik. Nedenstående tabel viser udviklingen i sammensætningen af dansk eksport over de seneste 4 år for udvalgte hovedsektorer.

Tabel 2. Eksporten fordelt på produktionsgrene 1980-1992

	Gnsn.				
	1992	1980-89	1990	1991	1992
	mia. kr.		pct. vis ændring		
Eksporten i alt	238,7	10,5	4,9	5,6	3,9
Animalske landbrugsprod.	27,0	6,5	-2,9	7,6	7,0
Vegetabiliske landbrugsprod.	7,5	13,3	17,3	4,0	-14,6
Kød- og mælkekonserver	5,9	7,7	3,0	-1,2	-5,4
Industriprodukter	166,9	11,7	5,0	5,8	4,6
Skibe over 250 BRT, fly, etc.	8,4	16,0	41,9	-11,2	46,1
Fiskeprodukter	9,7	14,6	7,8	7,9	-8,8
Råolie og naturgas	4,8	13,2	26,4	32,9	-2,8
Andre varer (herunder rå pelsskind)	3,3	7,6	-28,5	11,7	-2,8

Kilde: Danmarks Statistik.

Hovedmarkederne for dansk eksport

EF og især Tyskland var i 1992 fortsat magneten for dansk eksport. 55 pct. af vor totaleks-

port går nu til EF, og Tyskland alene tegner sig for 23,6 pct.

Halvdelen af væksten i den danske vareeks-

[Udenrigsministeren]

port i 1992 skyldtes eksportfremgangen på det tyske marked. Afmatningen i tysk økonomi i 1993 vil indebære, at de seneste års høje væksttal for dansk eksport til Tyskland ikke kan ventes videreført i 1993. I 1991 var væksten på godt 19 pct., i 1992 på 9,6 pct., og i 1993 må der forventes at lavere væksttal.

Det er særdeles positivt, at danske eksportører så dygtigt har været i stand til at udnytte de seneste års økonomiske opsving i Tyskland til at sikre større markedsandele og dermed et bedre fodfæste for en betydelig eksport også fremover.

Eksporten til EFTA-landene har været vigende under indtryk af den økonomiske og valutariske udvikling i disse lande.

Eksporten til Asien voksede derimod med hele 6,8 pct. i 1992, primært til vækstmarkederne i ASEAN-området (28 pct. eksportvækst) og NIC-landene med 8 pct. samt Kina med

eksportstigninger på ca. 18 pct. Trods afmatningen i Japan var der en dansk eksportvækst på 3 pct., hvilket indebar en markant vækst i den danske markedsandel. Den pæne eksportfremgang til det asiatiske område er dog mindre end væksten i områdets samlede import, og danske eksportører har i 1992 såvel som i 1991 tabt markedsandele på de asiatiske vækstmarkeder.

Eksporten (ekskl. skibe) til det nordamerikanske marked faldt med ca. 5 pct. i 1992. Der var også et fald i eksporten til det sydamerikanske marked.

Det må imidlertid for 1993 forventes, at USA og udvalgte latinamerikanske samt en række asiatiske lande som følge af en positiv, økonomisk udvikling vil være blandt de interessante vækstmarkeder for danske eksportører i en periode, hvor de økonomiske konjunkturer i en række EF-lande er mindre gode.

Tabel 3. Danmarks ti største eksportmarkeder i 1992

Land	Mio. kr.	Vækst i pct.	Andel i pct.
Tyskland	56.355 (51.428)	9,6	23,6 (22,4)
Sverige	25.158 (26.300)	-4,3	10,5 (11,4)
Storbritannien	24.108 (23.590)	2,2	10,1 (10,3)
Norge	13.731 (12.704)	8,1	5,8 (5,5)
Frankrig og Monaco	13.664 (13.421)	1,8	5,7 (5,8)
USA	11.584 (10.824)	7,0	4,9 (4,7)
Italien	10.751 (11.182)	-3,9	4,5 (4,9)
Nederlandene	10.657 (10.922)	-2,4	4,5 (4,8)
Japan	8.678 (8.420)	3,1	3,6 (3,7)
Belgien og Luxembourg	4.901 (4.903)	0,0	2,1 (2,1)
EF	129.722 (123.863)	4,7	54,3 (53,9)

Tal i parentes er 1991-tal.

Kilde: Danmarks Statistik.

Udenrigstjenestens eksportfremmearbejde

Med den stigende internationalisering af erhvervslivet er det af stadig større betydning for danske virksomheder og offentlige styrelser at have adgang til præcise informationer om politiske, økonomiske og afsætningsmæssige forhold på eksportmarkederne.

Udenrigstjenesten har med sine mange repræsentationer over hele verden og gennem deltagelse i internationale organisationer helt specielle muligheder for at tilvejebringe vigtige

oplysninger, som danske eksportører har behov for i deres markedsføring.

Udenrigsministeriets hjemmetjeneste har som en af sine vigtigste funktioner at samle og præsentere de mange informationer om forholdene på eksportmarkederne på en overskuelig og let tilgængelig måde for danske virksomheder, erhvervsorganisationer og andre brugere.

For at effektivisere informationsarbejdet har Udenrigsministeriet indledt et oplysningsar-

[Udenrigsministeren]

bejde, der klargør for eksportørerne, hvilke serviceydelser udenrigstjenesten kan tilbyde. Det har her vist sig vigtigt, at virksomhederne har en enkelt indgang til de mange forskellige informationstilbud, og dette sikres nu ved et servicecenter i Udenrigsministeriets Eksportsekretariat.

I 1992 er riften af informationstilbud blevet udvidet med såvel mere detaljerede varerapporter, udbyggede markedsanalyser, database-service inden for projekteksport som med mere generelle oplysninger i bl.a. Udenrigsministeriets eksportpublikationer om politiske og økonomiske forhold af betydning for danske eksportører.

I 1993 vil dette arbejde blive yderligere udbygget, bl.a. ved udsendelse af 3 kommercielt orienterede teknologiattachéer, hvis opgave bliver at formidle konkret viden til dansk erhvervsliv om den nyeste udvikling, når det gælder anvendt teknologi, nye materialer, produktionsmetoder m.v.

På projekt- og systemeksportområdet vil nye eksportfremmetiltag blive foreslået, og man vil undersøge muligheden for i højere grad at bistå med den stadig vigtigere eksport af serviceydelser fra Danmark.

Den danske udviklingsbistand og Østlandemidlerne kan bl.a. ved samfinansiering med multilaterale organisationer medvirke til i øget grad at fremme dansk eksport. Endvidere kan midlerne bidrage til, at de danske eksportfinansieringsordninger udbygges således, at danske eksportører tilbydes vilkår, der fuldt ud svarer til det, der gælder for deres konkurrenter på eksportmarkederne. Disse tiltag vil kunne bidrage til en fortsat vækst i dansk eksport ikke mindst på en række vanskelige markeder i udviklingslandene og i de central- og østeuropæiske lande.

Øget koordination af danske eksportfremmetiltag

Udenrigsministeriet har i 1992 i samarbejde med de danske hovederhvervsorganisationer taget initiativ til at sikre en bedre koordination og planlægning af de mange kollektive eksportfremstød, der med eller uden offentlig støtte iværksættes.

Eksportfremstødene gennemføres stort set med bistand fra udenrigstjenestens mange repræsentationer i udlandet. Udenrigstjenesten

spiller derfor en central og naturlig rolle i dette arbejde.

Koordineringen finder sted i en arbejdsgruppe med Udenrigsministeriet som formand og med deltagelse af Industriministeriet, Landbrugsministeriet samt hovederhvervsorganisationerne og med sekretariat i Erhvervenes Eksportfremmesekretariat.

Forslag til kollektive fremstød drøftes, og der aftales retningslinjer for aktiviteterne gennemførelse. Denne koordination, der ikke tidligere har fundet sted, bidrager til, at en mere enstrenget og slagkraftig eksportfremmeindsats sikres.

Udenrigstjenesten udpeger en række vækstmarkeder for dansk eksport i 1993

De danske ambassader og generalkonsulater er blevet anmodet om i indberetninger at udpege interessante vækstmarkeder for danske produkter. Resultaterne af disse indberetninger er resumeret i kapitel 12. En række af forslagene vil danne grundlag for mulige kollektive eksportfremmeaktiviteter i 1993. Endvidere er der i år som noget nyt indsendt oplysninger om særlige muligheder inden for systemeksportområdet. Disse resultater fremgår af kapitel 10.

Den særlige eksport til projekter finansieret af internationale finansieringskilder har i de seneste år vist en årlig stigning i størrelsesordenen 40 pct. Danske virksomheder, konsulentfirmaer og offentlige styrelser er blevet mere aktive og målrettede i deres tilbudsgivning og markedsføring. De nye projektmarkeder i Central- og Østeuropa samt SNG giver betydelige danske eksportresultater. Der vil være mulighed for øget eksport, bl.a. ved at dansk ulandsbistand og Østlandemidler i højere grad anvendes ved samfinansiering af projekter, hvor også internationale bistandsmidler anvendes.

Offentlige styrelsers eksportaktiviteter og projekteksport

En lang række offentlige styrelser har i de seneste år deltaget aktivt i systemeksport. Den ekspertise, der på en række områder, eksempelvis inden for sundhedssektoren, miljøsektoren, energisektoren og transportsektoren, er opbygget i den offentlige danske administration, har vist sig at have gode afsætningsmulig-

[Udenrigsministeren]

heder, forudsat at eksporten foregår på professionel vis. Liberaliseringen af EF's marked for offentlige indkøb og opbygningen af nye offentlige administrative systemer i Østeuropa har skabt nye afsætningsmuligheder.

Der er samtidig skabt klarere rammer for dette eksportarbejde, og det må forventes, at den offentlige danske sektor i samarbejde med den private sektor fremover vil yde et væsentligt bidrag til dansk eksport. Et andet område, hvor offentlige styrelser har taget initiativer, er tilrettelæggelse af kollektive fremstød for udvalgte eksportvirksomheder inden for det pågældende ministeriums ressort.

Der er i det særlige kapitel om systemeksport samt i kapitel 13 givet en redegørelse for de aktiviteter, som offentlige styrelser har gennemført på eksportfremmeområdet i 1992, og de muligheder, som tegner sig fremover.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 223:

Forslag til lov om ændring af lov om læhegn samt om ændring af ligningsloven.

Af landbrugsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 17/3 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Peter Christensen (S):**

Med dette lovforslag gives der mulighed for at få øget tilskud til anlæg af læhegn på mindst 6 rækker og tilskud til plantning af supplerende lægivende løvtræsplantninger. Disse løvtræsplantninger kan etableres for at fremme læhegnets lægivende virkning, men også for at gavne landskabs- og naturforhold.

Lovforslaget tilgodeser anbefalinger fra Udvalget vedrørende en Bæredygtig Landbrugsudvikling samt Fællesudvalget for Læplantning. Skattemæssigt vil lovforslaget få den konsekvens, at der gives skattemæssige fradrag for supplerende lægivende løvtræsplantninger efter samme regler som for læhegn, og derved opnås en administrativ forenkling.

Det vil nok komme bag på mange, at der bliver plantet over 800 km læhegn hvert eneste år; men med denne oplysning tror jeg, at de

fleste forstår, at løvfældende læhegn med mindst 6 rækker samt løvtræsplantninger ikke alene vil have lægivende virkning, men også vil være til stor gavn for vor flora og fauna. For at fremme denne udvikling vil tilskuddet til kollektive læhegn på mindst 6 rækker blive øget fra 50 til 70 pct.

Det skal dog bemærkes, at egenfinansieringen af de brede læhegn fortsat vil være større end for de smalle læhegns vedkommende. For læhegn med mellem 1 og 5 rækker vil tilskudsprocenten stadig være 50 pct., og tilskudsprocenten for individuelle læhegn vil ligeledes som hidtil være 50 pct. For løvtræsplantninger vil tilskudsprocenten være 50 pct., og der stilles krav om mindst 75 pct. løvfældende træer i beplantningen. Der vil også være arealmæssige begrænsninger, som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

Lovforslaget giver ikke anledning til ekstrabevillinger, men kan holdes inden for den økonomiske ramme, der er afsat til formålet.

Socialdemokratiet kan anbefale lovforslaget, men vi havde gerne set, at der i lovforslaget var givet mulighed for en højere tilskuds-sats ved etablering af læhegn uden brug af sprøjtemidler. Da loven blev revideret sidste gang, lykkedes det på foranledning af et ønske fra Socialdemokratiet at få iværksat en undersøgelse af konsekvenserne af anlæg af læhegn uden brug af sprøjtemidler, og denne undersøgelse og erfaringerne i øvrigt har ført til, at der i forhold til tidligere i langt større udstrækning anvendes mekanisk ukrudtsbekæmpelse i stedet for sprøjtemidler. Vi mener, at det vil være et godt signal til landbruget, hvis vi fik fastslået, at vi ønsker brugen af sprøjtemidler begrænset mest muligt, og en tilskyndelse til ikke at bruge sprøjtemidler i læhegn og lægivende løvtræsbeplantninger ville være et skub i den rigtige retning.

I Socialdemokratiet er vi godt klar over, at der kan være nogle problemer forbundet med at kontrollere, at der ikke anvendes sprøjtemidler ved etablering af læhegn og lægivende løvtræsbeplantninger. Vi bør have klarhed over konsekvenserne af, at der ikke bliver sprøjtet i etableringsperioden, og jeg håber, at vi i udvalget med positiv hjælp af ministeren kan få undersøgt disse forhold og måske få gennemført en ordning, der er til endnu større gavn for vores miljø, flora og fauna.